

Centrum pro výzkum novější české literatury a literární teorie

Projekt navazuje na VZ Dějiny novější české literatury v nadnárodních kontextech, který končí 31. 12. 2011. Výstupy projektu, který byl veden v kategorii A, byly hodnoceny ve všech ohledech jako výtečné. Syntetizujícím publikacím, které tvořily hlavní výstup projektu, se dostalo domácího i mezinárodního ocenění.

Výzkumné cíle Centra jsou definovány dlouhodobě řešenými a dosud rozpracovanými tématy, která lze rozdělit do tří následujících klastrů.

1/ Nová konceptualizace dějin české literatury dvacátého století

2/ Dějiny českého romantismu v evropském kontextu

3/ Metodologické a teoretické otázky literární historie, problematika reprezentace symbolů a ikon v literárněhistorických textech

Tyto problémové soubory budou řešit dva týmy, z nichž první se orientuje na problematiku nové konceptualizace dějin dvacátého století a druhý na dějiny českého romantismu. Třetí soubor problémů budou oba týmy řešit společně.

Ad1/ Tým věnující se nové konceptualizaci dějin české literatury dvacátého století dospěl v rámci řešení VZ k syntetizující monografii Dějiny nové moderny, která je věnována české literatuře v období 1905 – 1923. V současné době je ve stádiu příprav druhý svazek, který by měl pokrývat periodu 1924 -1934. Třetí díl dějin by pak měl pokrývat období 1934 – 1940. Předpokládaný čtvrtý díl věnovaný periodě 1940 – 1948 začne být připravován v pátém roce řešení projektu.

Připravované syntézy nekopírují metody užití v první velké publikaci, ale výzkumný tým se bude pokoušet dále experimentovat s modelováním zobrazovaných historických horizontů a dobového diskursu. To předpokládá další teoretická zkoumání v oblasti diskursu, metafory, diskursivního pole, řečových aktů. Každý svazek proto bude obsahovat i původní metodologickou studii, která dále rozvíjí východiska badatelského týmu, k nimž dospěl v realizovaných Dějinách nové moderny. Vedle teoretického základu se předpokládá rozsáhlé bádání materiálové, které vychází z dobových knihopisů a z analýz různých textových realizací daného dobového horizontu, přičemž zájem není omezen pouze těmi typy textů, které jsou považovány v dané periodě za literární. Vedle zkoumání dynamiky dobového diskursu pak bude řešena i problematika kanonizace a dekanonizace literárního díla spolu s diskursivními nástroji hodnocení díla v dané době.

Speciální pozornost bude věnována problematice proměny konceptů moderny a modernismu v literárním diskursu sledovaných period.

Ad2/ Druhý tým se dlouhodobě zabývá problematikou romantismu v českém i evropském kontextu. Výstupy z VZ představuje několik monografií na toto téma.

V aktuálním výzkumném programu bude centrem pozornosti problém takzvaného pulzačního modelu definovaný Peterem Zajacem, který bude ověřován na modelaci a analýze variety romantických projevů v českém i evropském prostředí. Materiálem k analýze budou nejen texty a výtvarná produkce spojovaná s romantismem, ale i různé způsoby interpretace romantismu, varianty metařeči na téma romantismus.

Speciálním cílem pak bude zkoumání vzájemného vyhraňování a prolínání jednotlivých typů kultur, tvořících pomyslný celek kultury národní (zejména půjde o poměr kultury tradiční - folklorní a kultury artificiální).

Kromě romantismu bude pozornost soustředěna i k dalším základním diskursivním formacím 19. století (realismus, parnasismus).

Ad3/ Během dosavadního řešení VZ byla nastolena řada teoretických a metodologických otázek spojených s problematikou reprezentace, performance, řečových aktů, teorie diskursu a problematiky hodnot a hodnocení v řeči literárního historika, otázky mocenských strategií, absorpčních a subverzivních aktů, které se opíraly především o teoretickou základnu nové historie, historické antropologie v duchu Clifforda Geertze, dekonstrukce a teorií diskursu Michela Foucalta.

Nově se zájem badatelů posunul k okruhu americké analytické filozofie a neopragmatismu reprezentované jmény D. Davidsona, J.Searla či R. Rortyho. Tento okruh rozšířil možnosti promýšlení metodologie zkoumání literárních dějin a bude v rámci řešení projektu dále rozpracováván.

Složení týmu 1:

Vladimír Papoušek, Michal Bauer, David Skalický, Veronika Veberová, Petr A. Bílek, Jan Wiendl, Josef Vojvodík, Jiří Brabec, Martina Halamová, Ladislav Nagy

Složení týmu 2:

Dalibor Tureček, Veronika Faktorová, Miroslav Příbyl, Vera Yakimova Kaplická, Aleš Haman